

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. Hans B. Thomsen

Aktindsigt i Folketingets Ombudsmands skrivelse af 21. november 1991

Jeg har modtaget Social- og Indenrigsministeriets henvendelse af 15. januar 2020, hvor ministeriet beder om indsigt i Folketingets Ombudsmands skrivelse af 21. november 1991.

Jeg sender derfor skrivelsen.

Med venlig hilsen
for ombudsmanden

Marte Voickmar Kaasa
Fuldmægtig

20. januar 2020

Dok.nr. 20/00283-3/MVK
Bedes oplyst ved
henvendelse

+ bilag

**Folketingets
Ombudsmand**
Gammeltorv 22
1457 København K
33 13 25 12
www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse:
Man.-fre. 10-14
Telefontid:
Man.-tors. 9-16
Fre. 9-15

**FOLKETINGETS
OMBUDSMAND**

Skilleark

Dokumentnummer: 20/00283-3

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammel Torv 22 . 1457 København K
Telefon 33 13 25 12 . Telefax 33 13 07 17
Ekspedition 10-16, fredag 10-15, lørdag lukket

21. NOV. 1991

Dato

J. nr. 1990-1274-42 dsn/ah
(Bedes anført ved henvendelser)

Hr. Henning Desholm
Skjoldsvænge 62
6500 Vojens

I skrivelse af 19. august 1990 til mig klagede De over, at Vojens Byråd den 10. januar 1990 besluttede at nedsætte økonomiudvalgets medlemstal fra 9 til 7 medlemmer. De klagede endvidere over, at Tilsynsrådet for Sønderjyllands Amt og Indenrigsministeriet i skrivelser af 22. marts 1990 og 29. maj 1990 meddelte Dem, at man ikke fandt grundlag for at foretage videre i sagen.

I den anledning indhentede jeg udtalelser fra Indenrigsministeriet, Tilsynsrådet for Sønderjyllands Amt og Vojens Kommune samt sagens akter. De hørte myndigheder henholdt sig alle til deres tidligere afgørelser.

Det fremgår af sagen, at økonomiudvalget i Vojens Kommune den 15. november 1989 indstillede til byrådet at godkende et udkast til ny styrelsesvedtægt for kommunen gældende fra den 1. januar 1990 med 3 stående udvalg.

Den 21. november 1989 afholdtes der kommunevalg.

Vojens Byråd godkendte på et møde den 6. december 1989 forslaget til en ny styrelsesvedtægt med 3 stående udvalg. Samtidig traf byrådet afgørelse om at udvide antallet af medlemmer af økonomiudvalget fra 7 til 9, jf. styrelsesvedtægten § 10, stk. 1. For dette forslag stemte 11 byrådsmedlemmer, mens 10 medlemmer stemte imod.

Den 13. december 1989 afholdtes der konstituerende møde i byrådet efter kommunevalget den 21. november 1989. På mødet valgtes bl.a. medlemmerne af økonomiudvalget. De blev valgt som medlem af udvalget.

Ved skrivelse af 14. december 1989 bekræftede borgmester Nis Mikkelsen Deres valg som medlem af økonomiudvalget for perioden 1. januar 1990 til 31. december 1993.

Efter at De var blevet opmærksom på, at det nye byråd agtede at nedsætte medlemstallet af økonomiudvalget fra 9 til 7 medlemmer, rettede De i skrivelse af 30. december 1989 henvendelse til Tilsynsrådet for Sønderjyllands Amt. De spurgte, om byrådets flertal kunne ændre kommunens styrelsesvedtægt med det formål at få Dem frataget Deres plads i økonomiudvalget.

På et møde i økonomiudvalget den 3. januar 1990 besluttede et flertal af udvalgets medlemmer at indstille til byrådet at ændre medlemstallet i udvalget fra 9 til 7 medlemmer. Det fremgår af beslutningen, at De ønskede tilført protokollen, at styrelsesvedtægten efter Deres opfattelse ikke kunne ændres efter det konstituerende møde i byrådet, når der ikke var fuld enighed herom, og når konsekvenserne havde det resultat, at indvalgte udvalgsmedlemmer mistede deres udvalgsposter.

Den 10. januar 1990 besluttede et flertal i byrådet at nedsætte antallet af medlemmer i økonomiudvalget fra 9 til 7 medlemmer med virkning fra den 11. januar 1990. for forslaget stemte 11 medlemmer, mens 9 medlemmer stemte imod.

På mødet blev det herefter besluttet, hvem der skulle være medlemmer af økonomiudvalget. De blev ikke udpeget som medlem af udvalget. Efter anmodning fra Dem tilførtes protokollen bemærkning om, at beslutningen efter Deres opfattelse ikke var lovlig.

Den 11. januar 1990 meddelte borgmester Nis Mikkelsen Dem, at De med virkning fra samme dag ikke længere var medlem af økonomiudvalget, da De ikke ved nykonstitueringen dagen før var blevet

valgt.

I anledning af Deres skrivelse af 30. december 1989 til Tilsynsrådet for Sønderjyllands Amt indhentede tilsynsrådet en udtalelse fra Vojens Kommunes Byråd. Som begrundelse for at ændre økonomiudvalgets medlemstal fra 9 til 7 anførte byrådet i skrivelse af 25. januar 1990 følgende:

"Reduktionen af økonomiudvalgets medlemstal fra 9 til 7 medlemmer er begrundet af rent saglige effektivitetshensyn.

Det kan oplyses, at Vojens Kommunes økonomiudvalg siden kommunesammenlægningen altid har bestået af 7 medlemmer.

I den nye vedtægt er der sket en nedlægning af planlægningsudvalget, hvilket medfører et større direkte sagsområde for økonomiudvalget.

Byrådet finder dog ikke, at dette skulle begrunde en udvidelse af udvalgets medlemstal.

Endelig skal byrådet bemærke, at klagerens plads i økonomiudvalget ikke var opnået som en følge af liste F's medlemstal i byrådet eller som følge af indgået valgforbund med andre lister i byrådet ved konstitueringen."

Det fremgår af udskrift af byrådsprotokollen for byrådets møde den 24. januar 1990, at hverken De eller den socialdemokratiske gruppe kunne tiltræde ovennævnte skrivelse, da der ikke sås at være saglige hensyn, som talte for at ændre antallet af medlemmer fra 9 til 7.

Den 22. marts 1990 meddelte tilsynsrådet Dem, at man på et møde den 19. marts 1990 havde besluttet at besvare Deres henvendelse af 30. december 1989 således:

"Efter den kommunale styrelseslovs § 17, stk. 1, nedsættes et økonomiudvalg, hvis medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten.

Styrelsesvedtægten vedtages efter lovens § 2, stk. 2, af kommunalbestyrelsen. Efter samme bestemmelses stk. 3 skal indenrigsministeren og tilsynsrådet underrettes om vedtægtsændringer, men disse skal i modsætning til tidligere ikke godkendes.

Kommunalbestyrelsen er således frit stillet ved fastsættelsen af økonomiudvalgets medlemstal. Beslutningen om vedtægtsændringer vil kunne tilsidesættes af tilsynsmyndighederne, såfremt beslutningen er i strid med kommunalretlige regler, eksempelvis fordi styrel-

seslovens procedureregler er tilsidesat, eller fordi beslutningen ikke har et sagligt formål, det vil sige på grund af magtfordrejning.

I den foreliggende sag har byrådets mindretal anført, at der ikke ses at være saglige hensyn, der taler for den foretagne ændring, mens flertallet henviser til effektivitetshensyn.

Da der ikke i lovgivningen er regler, der afskærer en nyvalgt kommunalbestyrelse fra at anlægge ændrede vurderinger af, hvilket medlemstal der er det mest hensigtsmæssige, og da mindretallet intet har anført til støtte for påstanden om, at ændringen ikke er sagligt begrundet, har tilsynsrådet ikke grundlag for at annullere byrådets beslutning. Man foretager derfor ikke videre i sagen."

I skrivelse af 24. april 1990 klagede De til Indenrigsministeriet over afgørelsen, idet De anførte, at byrådet og tilsynsrådet afgjorde sagen på et fejlagtigt grundlag. De bad ministeriet vurdere, om håndelsesforløbet var i overensstemmelse med gældende lovgivning. De henviste i den forbindelse til Erik Harder: Den Kommunale Styrelseslov med kommentarer (1990) side 31, 2. afsnit og side 94.

Den 29. maj 1990 meddelte Indenrigsministeriet Dem, at man kunne tilslutte sig tilsynsrådets udtalelse af 19. marts 1990 om, at der ikke var grundlag for at foretage videre i sagen. I skrivelsen anførte Indenrigsministeriet bl.a.:

"...

Efter bestemmelsen i § 17, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, fastsættes økonomiudvalgets medlemstal i styrelsesvedtægten, jf. lovens § 2. Medlemstallet skal være ulige og kan ikke overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal. Bortset herfra er kommunalbestyrelsen frit stillet ved fastsættelsen af økonomiudvalgets medlemstal, idet den tidligere særregel om økonomiudvalgets medlemstal i § 18, stk. 1, i styrelsesloven er blevet ophævet ved lov nr. 220 af 5. april 1989.

Efter bestemmelsen i § 17, stk. 3, i styrelsesloven har kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til økonomiudvalget virkning for kommunalbestyrelsens valgperiode. Et udvalgsmedlem kan således ikke på forhånd vælges for en kortere funktionsperiode, og kommunalbestyrelsen eller den pågældende gruppe kan heller ikke i løbet af funktionsperioden træffe beslutning om at fratage den pågældende udvalgspladsen, medmindre den pågældende ikke længere opfylder betingelserne for medlemskab af udvalget.

Bestemmelsen i § 17, stk. 3, om valgets gyldighedsperiode kan derimod ikke afskære kommunalbestyrelsen fra at gennemføre ændringer i kommunens udvalgsstruktur eller i udvalgenes medlemstal i over-

ensstemmelse med procedurereglerne i styrelseslovens § 2 om styrelsesvedtægtsændringer, såfremt der ikke herved forfølges uvedkommende eller usaglige formål. Denne forståelse af bestemmelsen har flere gange været fastslået i Indenrigsministeriets praksis.

Da ændringen af styrelsesvedtægten for Vojens Kommune er sket i overensstemmelse med reglerne i § 2, stk. 2, i den kommunale styrelseslov, og da det ikke findes godtgjort eller sandsynliggjort, at flertallets beslutning om reduktion af økonomiudvalgets medlemstal har været begrundet i usaglige hensyn, kan Indenrigsministeriet tilslutte sig tilsynsrådets udtalelse om, at der ikke er grundlag for at foretage videre i sagen.

..."

Den 19. august 1990 klagede De til mig over myndighedernes fortolkning af den kommunale styrelseslov. De bad mig navnlig overveje, om demokratiet ikke tilsidesættes med den handle måde, der er udvist, specielt med hensyn til mindretalsbeskyttelsen.

I udtalelsen til mig henholdt Indenrigsministeriet sig til afgørelsen af 29. maj 1990, idet ministeriet ikke fandt, at der i klageskrivelsen var anført nye forhold, der kunne godtgøre eller sandsynliggøre, at den beslutning om reduktion af økonomiudvalgets medlemstal, som det nytiltrådte byråd traf i januar 1990, var begrundet i usaglige hensyn eller i øvrigt var ulovlig.

Jeg skal herefter udtale følgende:

De nærmere regler om økonomiudvalgets sammensætning og om valg af medlemmer til udvalget findes i kapitel 5 i den kommunale styrelseslov (lovbekendtgørelse nr. 31 af 22. januar 1990 med senere ændringer).

Af § 17, stk. 1, fremgår det således, at bl.a. økonomiudvalgets sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten. Udvalgets medlemstal skal være ulige og kan ikke overstige halvdel af kommunalbestyrelsens medlemstal.

Tidligere indeholdt lovens § 18, stk. 1, en begrænsning i antallet af medlemmer i økonomiudvalget, idet dette højst kunne være 7 (inclusive formanden).

Ved lov nr. 220 af 5. april 1989, der trådte i kraft den 1. juli 1989, ændredes bestemmelsen i § 18, stk. 1, således at de gældende regler om økonomiudvalgets medlemstal ophævedes. Om baggrunden for ændringen anførtes i Kommunaludvalgets betænkning afgivet den 16. marts 1989 (Folketingstidende 1988/1989, tillæg B, sp. 982):

"De gældende regler om økonomiudvalgets medlemstal foreslås ophævet, således at der på dette punkt kun gælder den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 10, om, at medlemstallet skal være ulige og ikke kan overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal."

Af lovens § 17, stk. 3, fremgår, at valg af medlemmer bl.a. til økonomiudvalget har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Som anført ovenfor vedtog et flertal i Vojens Byråd den 6. december 1989 at udvide antallet af medlemmer af økonomiudvalget fra 7 til 9 med virkning fra den 1. januar 1990, jf. styrelsesvedtægten § 10, stk. 1. Den 10. januar 1990 blev medlemstallet imidlertid ved en ny ændring af styrelsesvedtægten igen fastsat til 7. Ændringen havde virkning fra den 11. januar 1990.

Uanset ordlyden af § 17, stk. 3, hvorefter valg af medlemmer til bl.a. økonomiudvalget har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode, finder jeg ikke, at der i styrelsesloven eller forarbejderne til denne er tilstrækkelige holdepunkter for at antage, at byrådet i en funktionsperiode er afskåret fra at foretage ændringer i styrelsesvedtægten bestemmelser om antallet af udvalgsmedlemmer, også selv om ændringen måtte indebære, at allerede valgte medlemmer må udtræde af udvalget midt i en funktionsperiode.

Det er herved forudsat, at ændringen af styrelsesvedtægten er sket i overensstemmelse med reglerne i den kommunale styrelseslovs § 2, stk. 2, og ikke forfølger uvedkommende eller usaglige hensyn.

Flertallet i Vojens Byråd begrundede reduktionen af antallet af udvalgsmedlemmer fra 9 til 7 med effektivitetshensyn, mens mindre-

tallet afviste, at der skulle foreligge saglige hensyn bag ændringen.

I Deres klageskrivelse til mig har De ikke redegjort for forhold, der kan give grundlag for at antage, at beslutningen ikke er begrundet i de anførte effektivitetshensyn.

Herefter kan det ikke give mig anledning til bemærkninger, at Indenrigsministeriet og Tilsynet for Sønderjyllands Amt ikke fandt grundlag for at foretage videre i sagen.

Jeg beklager den sene besvarelse af Deres henvendelse.

De indsendte bilag vedlægges.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Kopi er samtidig sendt til:
Indenrigsministeriet.
J.nr. 1.kt. 1990/1072/1022-1.
De udlånte akter vedlægges.

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Bagside

Antal filer:

2